ԱՐԿԱՐԻ ՏԱՐԻ — Թիւ 598 Կ. ՊՈԼԻՍ, ՉՈՐԵՔՇԱԲԹԻ, 1898 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ 7—19 4 ՅԻՄԱՁԻԼ ԱԽ՝ 1816 7 ԹՇՐԻՆ ԼՎ՝ 1314 Բ. ՏԱՐԻ, Թիւ 598

20 ՓԱՐԱՅ

Բիւզանդիոն

ՀԱՅԱԼԵԶՐԱ ԱՄԵՆՕՐԵԱՅ

ՏԷՐ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆ ԹԻՒԶԱՆԴԻՈՆ ՓԻԶԵԱՆ

PUZANTION
Journal Arménien Quotidien, Politique, Financier et Littéraire
Directeur - Propriétaire
PUZANT KÉTCHIAN
Bab-Ali Djaddéssi, No. 23 _ 25,
CONSTANTINOPLE

ԱԶԳԱՑԻՆ ԵՒ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ — ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ԳԻՏԱԿԱՆ

ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ԿԱՑՈՒԹԻՒՆԸ

ՎԻԼՀԵԼՄ Բ. Ի Կ. ՊՈԼԻՍ

Օրթոդոքս քաղաքական մեծագոյն դէպքը Գերման Կայսեր այցելութիւնն է Վեհ. Սուլթանին։ Լոկ զբօսական պատճառ մը չէ զոր կ'կատարէ Եւրոպայի ճ'ն մեծ Վեհապետներէն մէկը։ Ինն տարի առաջ երբ առաջին անգամ այցելեց ի Կ. Պոլիս, իր ճամբորդութիւնը կրնար լոկ քաղաքավարական համարուիլ, իր գահակալութեան առթիւ բոլոր մեծ Վեհապետներն անձամբ ճանչնալու բաւածութեամբ։ Ինն տարիէ ի վեր չատ կարեւոր դէպքեր պատահեցան, եւ Վիլհելմ Բ. դարձեալ կուգայ Կ. Պոլիս, իր քով ունենալով իր արտաքին գործոց նախարարն, ու քաղաքական ամբողջ պաշտօնէութիւն մը։ Վիլհելմ Բ. կ'փափաքի բարեկամութեան ու քաղաքական գործակցութեան աւելի սերտ կապակցութիւններ հաստատել Օսմ. Տէրութեան հետ։ Ո՛չ մէկ եւրոպացի Վեհապետ Վիլհելմ Բ.է աւելի բարեկամութիւն ցուցած է Օսմ. Տէրութեան՝ քաղաքական ամենամեծ անհարթութիւններու ու կնճռոտութիւններու մէջ անգամ։ Թէպէտ Անգլիա, Ֆրանսա եւ Ռուսիա, պարբերաբար, իրենց բարեկամութեան հաւատամքը ցուցած են, բայց Գերմանիա, անօրինութեամբ Վիլհելմ Բ.ի, աւելի առատ, աւելի հաւատարիմ բարեկամութեան մը հիմունքը դրած է, զոր կ'ջանայ տարուէ տարի արդիւնաւորել։ Ժամանակակից պատմութեան նշանաւոր դէպքերէն մէկն է ուրեմն Վիլհելմ Բ. Գերման կայսեր այս երկրորդ տեսակցութիւնը Ն. Կ. Վեհափառութեան Սուլթան Ապտ-իւլ-Համիտ Խանի հետ։ Այսուհետեւ Գերմանիա նոր կայսր պիտի ունենայ Օսմ. Տէրութեան հետ, եւ ուժմ մը կ'ըլլայ կայս. Կառավարութեան ազդեցութեան եւ արժանապատուութեան վրայ միջազգային ասպարէզներու մէջ։ Քաղաքական գաղափարական փոփոխութեան մէջ կատարուող այս ընթացքին նշանակութիւնն ի վեր հանելու համար ո՛րչափ ալ պնդուի՝ կ'ըլլայ։ Օրըստօրէական դէպքերու մէջէն այսպիսի ուշագրաւ երեւոյթներ իրենց բոլոր բովանդակութեամբ վեր կ'ցցուին, իրենց տեւողութիւնով մեր նայուածքն պիտի մնագրուի եւտեւ։

Բոլոր ազգերուն կ'ըմբռնուի ու ամենօրէն կ'մեկնաբանուի իրենց քաղաքական ծրագիրը, ըստ ամենայնի հաւատիք չտալէ։ Օսմ. Կառավարութիւնն ալ առաջ ժողովուրդն է՝ մեր չորս կողմը ելով աչքերնիս, Գերմաններու հետ հաստատելու բարեացակամութիւն ու մինչեւ իսկ եղբայրակցութիւն բազմաթիւ ապացոյցներ կը տեսնէ հանապազ։ Գերմանք իրենց դրօշին ու վինճաններուն վրայ քովի կ'պարզեն կ'պանծացնեն Օսմ. դրօշն ու վինճանները։ Կայսերական Թուղթերն կ'փոդփոդի գերմանական ազգային եւ անհատական ձեռնարկներու ճակատին վրայ Օսմ. մամուլը գերմաներէն ուղղութեամբ եւ գերմանասէր տաղերով ու ճակներով կ'թարգմանէ օսմ. ազգային զգացումն, եւ Գերմանիոյ մամուլն երբէք և աւելի օրն հրատարակեց թրքասէր եռանդուն յօդուածներ, գոլլելով Օսմ. Կայսեր քաղաքագիտութիւնը, Թուրքիոյ բարերարութիւնն, եւ Գերմաններուն Թուրքիոյ մէջ վայելած առաւելութիւնները։ Այսքան ջերմեռանդ բարեկամութեան օրինակ մը տեսնելու համար պէտք է ետ երթանք 45 տարի առաջ, Խրիմեան պատերազմին ժամանակ Անգլիացիներուն կողմէ արտայայտուած թրքասիրութեան զգացումին պաշտօնական, անհատական եւ լրագրական դէպքերը մեր մտքին առջեւ պատկերացնելու համար։ Մեծն Բրիտանիոյ օժանդակութիւնն եւ գործնական թրքասիրութիւնն այն ատեն չատ օգտակար եղան երկիրն՝ թէ՛ քաղաքական թէ անտեսական տեսակէտով։ Հիմա Գերմանիա Եւրոպայի մէջ ո՛չ նուազ գերակիռ դիրք ունի քան 45—50 տարի առաջ Մեծն Բրիտանիա, և հիմակ ալ Գերմանիոյ օժանդակութենէն նոյն տեսակ օգուտներ պիտի ակնկալուին, և Գերմանիա ու Օսմ. Տէրութիւնը փոխադարձաբար պիտի օգտուին։ Ահա՛ ժամանակիս է՛ն ուշագրաւ դէպքը, զոր քիչ չատ բաց աչքով նայող մը անշուշտ կ'տեսնէ ու կ'հաստատէ, որքան ալ իրարմէ տարբեր հայեցակէտներէ դիտած ըլլայ։

Վեհ. Սուլթանն ինք անձնապէս չատ գոհ եւ ուրախ է այս կայսերական այցելութեան համար, և իր գոհունակութիւնն այլ եւ այլ կերպերով հաշակել տուաւ արեւելեան փառատիղ ընդունելութեան հանդէսներով, արձանագրութիւններով, վերաատուիթիւններով ու հրատարակութիւններով։ Իրաւ իր մտերիմ բարեկամը կը նկատէ գԳերման Կայսրն, եւ անոր և անոր Օգոստ. Կայսրուհւոյն հանգստեան, դիւրութեան ու վայելման համար բան մը պակաս թողած չէ ներքնիստ հոգատարութեամբ և ճաշակաւոր կենցաղագիտութեամբ։

Վիլհելմ Բ. եւ իր ամուսին այս չաբաթ Կ. Պոլսոյ հիւրերն են, գալ չաբթուն ալ, միւս չաբթուն ալ, Մ. Տեզեաց և Սուրիոյ հիւրերն են։ Իր վաղամեռիկ և ողբացեալ հայր, Ֆրետերիք Գ. ալ այցելեց թէ՛ Կ. Պոլիս և թէ Երուսաղէմ, բայց լոկ իբրեւ գահաւառանդ։ Ո՛չ մէկ Գերման Կայսր այսպէս այցելած է Վատիրի հմայիչ, դիւթիչ ափունքն, և այսքան մեծաչուք ընդունելութիւն մը չիշելու համար պէտք է ետ երթանք մինչեւ այն թուականն ուր Նաբոլէոն Գ. և Իւժէնի Կայսրուհին Կ. Պոլիս եկան իրենց Աչխ-կայսերանաւով, Սուէզի ջրանցքին բացման հանդէսին ներկայ գտնուելնուն առթիւ 1869ին։

Այս առիթ՝ բառի մը բացատրութիւնն ալ տանք, որ թէեւ ուրիշ առիթ յիշուած է այս տեղ, բայց կ'ուրեւի թէ մոռցուած է չատերէն։ Ընթերցողները կ'դիտեն որ մեք առաւելապէս «Գերման Կայսր» տիտղոսը կ'գործածենք, փոխանակ «Գերմանիոյ Կայսր»։ Թէեւ այս վերջին բացատրութիւն առ հասարակ ընդունուած եւ գործածուած է Գերմանիայէն դուրս, բայց գերման լրագրութիւնն այս մասին յատակ կանոն մ'ունի օրինական, սահմանադրական եւ քաղաքական։ Գերման պաշտօնական բացատրութեամբ, Վիլհելմի երկրորդի տիտղոսն է Der deutsche Kaiser, Գերման Կայսր, և ո՛չ Der Kaiser von Deutschland, Կայսր Գերմանիոյ։ Ն. Վեհափառութիւն է Թագաւոր Բրուսիոյ և Գերման Կայսր։ Բրուսիոյ հողային, երկրային տէրն է, բայց Գերմանիոյ հողային տէրը չէ, քանի որ Բրուսիայէ դուրս Գերմանիոյ ուրիշ մասերն ունին իրենց առանձին վեհապետութիւնները, իրենց հողային տէրերն, ինչպէս Սաքսոնիոյ թագաւորը, Պաւիերայի թագաւորը, Վիւրդէմպէրկի թագաւորը, Պատէնի մեծ-դուքսն, եւն., եւն։ Այս առանձին վեհապետք կ'վայելեն և ի գործ կ'դնեն արդեամբ իւրաքանչիւրն իր երկրի սահմաններուն մէջ՝ վեհապետական ամէն իրաւունքները, կեանքի չնորհում, մահուան վճիռ, Ներքին գործոց բացում և փակում, տեղային ամէն օրէնքներու հաստատում և բարեփոխում, տուրքի բաշխում և հաւաքում, դատական, քաղաքային, ռազմական, կրթական, եւն., եւն. վարչութիւններ։ Նմանապէս՝ Բրուսիոյ թագաւոր Վիլհելմ Բ.՝ իր թագաւորութեան սահմաններուն մէջ։ Նա Գերման Կայսրն է՝ իբրեւ պետ և նախագահ Գերման Վեհապետներու Դաշնակցութեան, անոնց հաւաքական գործերուն մէջ, որք են՝ Բանակի, Նաւատորմի, արտաքին քաղաքականութեան և մաքսային մատակարարութեան վերատեսչութիւնն և հսկողութիւնը գերման ազգին հանրային չահերուն, անխախտ իւրաքանչիւր գերման երկրի մասնաւոր չահերէն։ 1870ի պատերազմէն առաջ, Վիլհելմ Ա. նախագահն էր միայն Հիւսիսային Գերմանիոյ Դաշնակցութեան։ Պատերազմէն ետքը, նոյն Դաշնակցութեան հետ միացաւ նաեւ Հարաւային Գերմանիա [Պաւիերա, Սաքսոնիա, Վիւրդէմպերկ, Պատէն, եւն.] և Վիլհելմ Ա. բովանդակ Գերման Դաշնակցութեան նախագահ եղաւ, այս անգամ աւելի ոյժ տիտղոսով մը, այն է՝ «Գերման Կայսր», բայց ադով Բրուսիայէն դուրս գտնուող գերման երկիրներուն սիրապետած չեղաւ, ինչպէս սիրապետած էր Հանովերի, Աւստրիոյ վրայ յաղթութենէն ետքը, կամ Շլեզվիկ-Հոլշտայնի, գրաւման և իւրացման իրաւունքով։ Ալզաս-Լոռէն կցուեցաւ ո՛չ թէ Բրուսիոյ կամ այլ Գերմանիոյ հետ, և Վիլհելմ Ա. վեհապետ եղաւ Ալզաս-Լոռէնի իրրեւ Գերման Կայսր միայն, ի դիմաց և փոխանորդաբար ամէն գերման վեհապետներու, և ո՛չ իբրեւ Բրուսիոյ Թագաւոր։ Իր յաջորդներ ալ միայն Բրուսիոյ մէջ «երկրային վեհապետ» են. անկէ դուրս՝ քաղաքական իրաւասութիւն մը միայն կ'վայելեն հակիրճ այն որոշումներուն զորս յանձնեն և ի դիմաց գերման ազգին կուտայ Ռայխստագին, առաջարկութեամբ կամ վաւերացմամբ Պունտսրաթին [Դաշնակցային Խորհուրդ], որ կ'ներկայանէ միւս Գերման վեհապետներուն կամ գառավարութիւններուն կամքը։ Հետեւապէս, Գերմանք զՎիլհելմ Բ. «Գերման Կայսր» միայն կ'յորջորջեն, մինչ օտարազգիք, նկատելով որ օտարներուն հետ ի դիմաց Գերմանիոյ ամէն յարաբերութիւններն ի գործ դնողն ա՛ն է, «Գերմանիոյ Կայսր» կ'անուանեն զնա; իրրեւ ներկայացուցիչ բովանդակ Գերմանիոյ։

Ս. ԽԱՉԻ ՏՕՆՆ Յ'ԷԶՄԻԱԾԻՆ

Ա.

[ԹՂԹԱԿՑՈՒԹԻՒՆ «ԲԻԶԱՆԴԻՈՆ»Ի]

ԷՋՄԻԱԾԻՆ, 16 Սեպտ. 98

Վերացման Խաչի տօնին Շր. օրն էր որ Ն. Ս. Օ. Կաթողիկոսը կ'վերադառնար չրջակայ այցելութիւններէն, իր հայրական հոգեւոր մխիթարութիւնները թողնելով ժողովրդեան։ Մխարանութիւնն և ժողովուրդը փափաքանօք կ'սպասէին Ն. Ս. Օծութեան։ Խաչ-Վերացի տօնին Էջմիածին հասնիլը բաւական ուրախութիւն պատճառեց ամենուս, և նոյն երեկոյեան բարեհաճեց վեհարանի մէջ ընդունիլ Տ. Գաբրիէլ Վ. Ճեվահիրճեանի և Տ. Ներսէս Վ. Ասլանեանի՝ որք մօտ երեք քառորդ ժամ տեսակցելէ վերջ զարձան։ Նոյնպէս ներկայացաւ Ն. Ս. Օծութեան Պոլսոյ Բերայի եկեղեցւոյ քահանաներէն Տ. Ծատրոս քհ. Տէրէճիկեան, որոյ մասին պարծանօք կը տեսի գրիչս խոստովանիլ թէ Խաչի տօնին կիւրակէ առաւօտեան և երեկոյեան կատարուած հանդէսին փայլն եղաւ, իր հոգեյոյզ երգերով, որով ժողովրդեան երկսեռ բազմութիւնն իրենց հոգեկան զգացումներն երկար ծարաւութենէն յագեցած առաջ կը մղուէին Տէր Հոր երգն ասելի մտնէն ետեւ համար. և որովհետեւ, նախօրօք Ն. Ս. Օծութիւն արտօնել էր երգելու, հետեւաբար՝ մեր Տէր Հայրն աւելի լաւ տրամադրութեամբ կ'երգէր։

Ա.յո՛, չենք կարող ուրանալ ոչ մի անգամ ասելու այն որ՝ եթէ լինին էջմիածնում հմուտ և քաղցրաձայն եւ բարեյուշներ, այն ժամանակ ունկնդիր և բարեպաշտ ժողովրդեան վրայ պիտի թողնեն այն տպաւորութիւնն, ինչ որ մերն է, պիտի պահենք, անով պահած պիտի ըլլանք ազգ։ եկեղեցին բնատհմիկ հանգամանքներէն մէկը։ Գէթ ա՛յս տեսութիւնով, և ինքնապահպանման բնազդումով պէտք չէ՞ր որ եկեղեցական Հայրերն հոգ տանէին եկեղեցական երաժշտեան զարգացման, և գէթ գլխաւոր եկեղեցիներուն համար դպիրներու յորդոր դասեր ունենալն իրենց մտածման առարկաներէն մէկն ըլլար։ Աչխարհականներս այնքան հոգերով և զրաղմներով պաչարուած ենք որ այս զուտ եկեղեցական գործի մէջ կրնայինք յուսալ որ նախաձեռնութիւնը միւսէ չպասէին եկեղեցական Հայրերը։

ԸՆԿԵՐԱՑԻՆ ՆԻՒԹԵՐ

ԻՆՉՊԷ՞Ս Կ'ԸՄԲՌՆԵՆՔ ԿԵԱՆՔԸ

Ա.

Քաղաքակիրթ երկիրներու մէջ ապրուստը հարուստին դէմ կ'երթէ։ Ասիկա չոր հացի եւ կարիճնգակի կռիւն է։ Տեղ տեղ ալ աչխատողի եւ ծոյլի կռիւը կ'ելնի չարունակ։ Բայց ինձի համար ո՛չ մէկին է ոչ ալ միւսը Հզօրիս պատճառ մարդոց կռիւներուն։ Գեղեցիկն տիրանալու տենչն է պատճառ ամէն չարիքի։ Ահա այս է իմ վարդապետութիւն։ Եթէ կ'ուզե՛ս, հաւատա։ Հոգիի եռանգութեան այս միապետը ինձի մտածել կուտայ թէ ճշմարտութիւնը երազ մըն է ան մտածիչին։ Բարեբնեռը՝ տիար հոգիներու ինքնամիտի և չինծու յաղթանակը, որուն քաղցրապատկերը վարագոյրին ետեւն, համբաւի բեմին վրայ, յաճախ կ'պատկի կեղծաւորութեան դիմակը։ Հետս չէ՞ը, երբ օր մը լայնամիտ ու նեղսիրտ վարդապետ մը, Մալթուսի աչակերտ մը, ըսաւ թէ տգեղն ստեղծողէն ղրկուած պատուհաս մ'է մարդկութեան։ Թէպէտ ատոր ճիշդ փոխադարձին կ'հաւատամ ես. ես ամուսնացած չեմ, ոչ ալ դուն, բայց հաղորդած եմ թէ ամէն չանքը ու վատնումը յանձն կ'առնենք կանքի ասպարէզին մէջ գեղեցիկ կին մը ամուսին ընտրելու. ընտրելնէս ու տիրանալնէս ետքն ալ, նոր փորձանքներու դուռներ չեն բացուիր։ Ուրիշ, կանքի կռիւ ըսելով, կ'հասկնամ գեղեցիկին տիրանալու անզուսպ և կրքոտ կռիւը, զանազան անուններու և այլազան կերպարանքներու տակ։ Ուրիշ տեսակ, ուրիշ կարգի փիլիսոփայական գեղեցկութիւններ տեղերին Թող մնան, գիրքերու մէջ ատոնց մասին ոչ մէկ խօսք անցած է, կ'ըսէ Թօշնած ծերուկը, երբ կ'տեսնէ թէ անգիկի կամ պաղ ու լպիրծ տգրուկի մը պէս խոյս կուտան իր չորցած ձեռքին տակէն անցեալի յիշատակներն, ամէնն ալ քաղցր, թէեւ դառնութեն ատոնց մէջ տխուրները ալ։ կ'խորհիմ երբեմն թէ ծերի մը պատմութիւնը կամ ողբերգութիւն մ'է, կամ դիւցազներգութիւն մը. մէկով սիրտս կ'շարժէ, միւսով հիացումդ կը գրաւէ։ Բայց մոգոյ հարցնելու։ ինչ կ'նշանակէ հոս ժամանակ բառը, և ինչ է սրտին մեծագոյն ցաւը։ Նախանձաբեկ պառաւը նոր ուժով նոր ֆրթռանարեկ մը կ'սկսի, այրել մրկելու չափ տաքցնելով երիտասարդներու սիրտը. որովհետեւ կ'ուզէ այսպէս գոնէ գեղեցիկներու հետ գործ ունենալ, քանի որ այլեւս ինք թոքերը է, և որքան կարելի է չատ խոցելել զանոնք ալ։ Եւ ասկայն ինչ որ ալ ըլլայ կեանքին կռիւ մը կոչուելուն պատճառը, ծագումն, ես չափսի սիրելի կեանքն եթէ առանց դժուարութիւններու, առանց կռիւի ըլլար ան, մանաւանդ խարդախուած կաթին հետ խառնելով չարժենք, և հինգ վայրկեան վերջը պարզուսէն անցընենք, դեղին մրուր մը կ'նստի տակը, եթէ կաթը ֆէլտիով խառնուած է։ Սակայն, չատ չմեղադրենք ամերիկացի կաթնավաճառները։ Մեր յոյն կաթնավաճառներն, այս երբեմնի արհեստին մէջ, կարծենք թէ չատ ետ չեն մնար իրենց ամերիկացի արհեստակիցներէն։ Եւ ո՞վ է այն մարդն որ անխորտակ կաթ խմէ Պոլսոյ մէջ եթէ ոչ այն որ կով կ'պահէ իր ախորին մէջ։

Անդրպատճառեան նոր հետաքրքրութիւնը։— Ֆրանսական անդրատլանտեան նոր հեռագրական պարան մը գետեղուած է Պրէսթի և Նիւ-Եորքի միջեւ, 6000 քիլոմէթր երկայնութեամբ։ Այս նոր գիծն, իր կարեւորութեամբ ու ժամանակ արժանի է ուշադրութեան։ կ'կռնէ իրր 9,250,000 քիլո, որոյ 5,500,000ը երկաթեայ կամ պողպատեայ թել, 930,000ը պղինձ և 560,200 քիլօն կ'ուրա-գետա [լաստիկ]։ Աւրիա 1896 Մարտ 28ի օրէնքով նախատեսուած գիծերէն երկրորդն է։ Իսկ միւսն արդէն 1896 գեկտ. 1ին սկսած է բանել Նիւ-Եորքէ Անթիլեան կղզիները։ Այս վերջինը, թէպէտ ոչ առաջինն չափ երկար, սակայն չատ կարեւոր ձեռնարկ մ'է։ Իր երկարութիւնն է 2700 քիլոմէթր, և իր ծանրութիւնն 4 միլիոն քիլո։ Այս ալ 2,600,00 քիլո պողպատեայ թել, 150,000 քիլո պղինձ, և 120,000 քիլո կիւտա-բերքա սպառած է։

Մարդերէն ելևէջական հասնիլ դիպուածներ։— Գերմանիա, որ այս վերջին ժամանակներս առեւտրական բուռն մրցում մը կ'մղէ անգլիական և ֆրանսական ընտիր ապրանքներուն դէմ, և գերմանական ապրանքներն, իրրև զուտ ֆրանսական և անգլիական, քշող վաճառականք մեզմէ աւելի ապրանք գիտեն թէ Գերման տարրն ի՛նչպիսի ճարպիկ հնարքներու կ'դիմէ իր ապրանքները չպարելու համար, մարթերը ներկելու նոր հնարք մը գտած է եւ լեհարական հռանքի միջոցաւ։ Աւասիկ, կարճ ի կարճոյ, այդ հնարքը. ներկուելիք մարթերը կ'տարածեն զինկոյ տեղւոյն մը վրայ որ իրրեւ դրական բեւեռ կ'ծառայէ, և ներկը մարթին վրայ կ'լեցնեն։ Յետոյ անոր կ'կապեն ժխտական բեւեռն։ Ելեկտրական հոսանքին ազդեցութեան տակ, ներկը մարթին ազդրկուած երեսին մէջ կ'թափանցէ։ Եթէ ուզուի ներկարար չինել մարթին վրայ, պղինձէ տախտակով մը կ'ծածկեն զայն, որուն կ'կապուի ժխտական բեւեռը։ Պղնձեայ տախտակով ծածկուած մասն աւելի բաց գոյն մը կ'առնէ քան թէ մարթին մնացեալ մասն։

Ոչնչացոյ տոռոքնէնը գործածել։— Մըխախտոցը լոկ չչքի չի բերեր, ոչխարներուն քաստատութիւնն ալ կ'գարմանէ, ինչպէս այս գարմանման չայլող փորձերը կատարուած են Աւրժանդինի մէջ։ Նոբէոքնը [ծխախոտին հիւթը որ թմրեցուցիչ չատկութիւն ունի] բաւիչ չատկութիւն մը ունի որ քաստատութեան միջոցները կ'պանծանէ։ Այս գարմանում երկու կերպով կը կատարուի. լոգանքով եւ ձեռքով։ Առաջին պարագային մէջ ոչխարը կ'տիպէն որ նարքոզին լուծուած ջուրով լեցուն ատաղանի մը մէջէն անցնի։ Այս գործողութիւնը կ'կատարուի Մարտի կամ Ապրիլի մէջ, երբ բուրդը խուզուած է։ կրնանք ոչխարը գարմանել նաեւ ձեռքով, եւ այն տեղերը միայն ուր քոսը տարածուած է։ Դեղաջուրէն առատօրէն կ'լեցնէք ոչխարին վրայ եւ խողանակով կ'շըփէք զայն։ Այս գործողութիւնն այն ատեն միայն կ'կատարուի, երբ ոչխարը բոլորովին վարակուած է քոսով։ Աւելի ժամանակ կ'պահանջէ քան առաջին եղանակն ու աւելի բազմածախս է։ Ընդհանրապէս ոչխարն 8 օրէ ետ օր երկու անգամ կ'լուան դեղաջրով։ առաջին լոգանքը միկրոբները կ'ջնջէ, բայց ձուերուն չի դիպաներ, որք սովորաբար 8րդ օրը կ'բացուին։ Այն ատենն է որ երկրորդ լոգանքը կուգայ բառնալ ամէն վտանգ, միանգամ ընդ միշտ մաքրելով ոչխարն իր քոսոտութենէն։

Դաշտախոխիկ մը։— Գիտունները միշտ զուարթ չեն. տիսուր գիտուն մ'է նաեւ Մր. Ռիչըրտ Բրուքս, անգլիացի մեծ տարրալոյծն ու քնագէտն, որուն կը պարտինք մանաւանդ այն փորկիկներն [թիւպ] որք տուին գանել Բ. Ճապոնացիներն, այս անծանօթներն, որք անտեսանելի տեսանելի ընելու գաղտնիքը լուծեցին։ Մր. Բրուքս ընդհ. սով մը կ'աւետէ մեզ 1931 տարուդ համար։ Անգլիացի գիտնականին հաշուով, արդարև ցուրեկի հա-

ԺԱՂՈՎՈՒՐԴՆԵՐ

ՆԱՄԱԿ

Ես ուզում եմ ասել մի քանի խոսք մեր ազգային մամուլի մասին։

ՀՀ ՖԻՆԱՆՍՆԵՐԻ ՆԱԽԱՐԱՐՈՒԹՅԱՆ ՊԵՏԱԿԱՆ ԳԱՆՁԱՊԱՀԱԿԱՆ ԿՈՄԻՏԵ

ՀՀ ՖԻՆԱՆՍՆԵՐԻ ՆԱԽԱՐԱՐՈՒԹՅԱՆ ՊԵՏԱԿԱՆ ԳԱՆՁԱՊԱՀԱԿԱՆ ԿՈՄԻՏԵՆ ՀԱՅՏՆՈՒՄ Է ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ՔԱՂԱՔԱՑԻՆԵՐԻՆ, ՈՐ ՀՀ ՖԻՆԱՆՍՆԵՐԻ ՆԱԽԱՐԱՐՈՒԹՅԱՆ ՊԵՏԱԿԱՆ ԳԱՆՁԱՊԱՀԱԿԱՆ ԿՈՄԻՏԵՆ ՀԱՆՁՆԱԺՈՂՈՎԻ ԿՈՂՄԻՑ 2000 ԹՎԱԿԱՆԻ ՄԱՐՏԻ 1-ԻՆ ԿԱՏԱՐՎԵԼ ԵՆ ՀԵՏԵՎՅԱԼ ՀԱՍՏԱՏՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԸ.

ՀՀ ՖԻՆԱՆՍՆԵՐԻ ՆԱԽԱՐԱՐՈՒԹՅԱՆ ՊԵՏԱԿԱՆ ԳԱՆՁԱՊԱՀԱԿԱՆ ԿՈՄԻՏԵ

ՀՀ ՖԻՆԱՆՍՆԵՐԻ ՆԱԽԱՐԱՐՈՒԹՅԱՆ ՊԵՏԱԿԱՆ ԳԱՆՁԱՊԱՀԱԿԱՆ ԿՈՄԻՏԵՆ ՀԱՅՏՆՈՒՄ Է ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ՔԱՂԱՔԱՑԻՆԵՐԻՆ, ՈՐ ՀՀ ՖԻՆԱՆՍՆԵՐԻ ՆԱԽԱՐԱՐՈՒԹՅԱՆ ՊԵՏԱԿԱՆ ԳԱՆՁԱՊԱՀԱԿԱՆ ԿՈՄԻՏԵՆ ՀԱՆՁՆԱԺՈՂՈՎԻ ԿՈՂՄԻՑ 2000 ԹՎԱԿԱՆԻ ՄԱՐՏԻ 1-ԻՆ ԿԱՏԱՐՎԵԼ ԵՆ ՀԵՏԵՎՅԱԼ ՀԱՍՏԱՏՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԸ.

#

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀԱՐՑԵՐ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԴԱՏԱՎԱԿԱՆ ԳԻՏՈՒԹԻՒՆ

Մ. Ե. Ս. ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԴԱՏԱՎԱԿԱՆ ԳԻՏՈՒԹԻՒՆ

Ա. Ա. Ա